

De agrarische dienst is de vraagbaak voor de bietentelers

Advies over de overzaai van een perceel bieten. Bietenplanten die na een bespuiting niet meer willen groeien. Bemiddeling bij de aan- en verkoop van LLB's. Teeltbijeenvakkomsten. De coördinatie van de bietenverlading. Zo maar een kleine greep uit waar de agrarische dienst zich mee bezighoudt. "Het mooiste van mijn werk is de veelzijdigheid en het contact met de telers", vindt Jaap Lingbeek.

Jaap is een van de 23 medewerkers uit de vijf regionale teams van de buitendienst, die de telers bijstaat in de teelt. Lingbeek heeft in zijn rayon (Oost-Groningen) 260 bietentelers (zo'n 4.600 hectare bieten) die hij ondersteunt "vanaf de levering van het zaad totdat de bieten op de vrachtwagen liggen". Bieten zijn er na de zetmeelaardappel - in Jaaps woorden - "de belangrijkste bouwplanvuller". Slechte bietenprijzen doen hier extra pijn. Zeker als ook nog eens de opbrengst van de zetmeelaardappel achterblijft, zoals in de afgelopen twee extreem droge jaren.

Teeltproblemen

De problemen waarmee telers in het gebied te maken hebben, zijn veelsoortig. Deels zijn die gebiedseigen, zoals verstuiwing. Van de 450 hectare die hierdoor vorig jaar moest worden overgezaaid, lag 300 in de Veenkoloniën. Overzaaien of niet? Wat is wijsheid? In veel gevallen doen telers bij deze worsteling dan een beroep op Jaap. Ook dit jaar weer. "Je probeert met elkaar het beste resultaat te behalen. Overzaaien kost geld. Een niet optimale opkomst ook. Soms biedt beregening uitkomst. Ik probeer de

teler te helpen bij die afweging. De uiteindelijke beslissing neemt hij zelf", vertelt Jaap. Dit jaar is de overzaai in Jaaps rayon in totaliteit circa 100 hectare.

Perceelspecifiek

Bij sommige teeltproblemen is 'het even iets langer aanzien' een oplossing, stelt Jaap. "Een teler wil graag iedere week groei zien. Sommige percelen bijvoorbeeld groeien door droogte even niet zoals je graag zou willen. Zo'n gewas moet daar dan even doorheen. Het is een boer eigen om als het niet goed gaat iedere dag te

gaan kijken. Maar dat helpt dan niet. Kijk eens vijf dagen niet. Soms helpt dat ook”, adviseert hij.

Soms is een probleem te herleiden tot de kwaliteit van de bodem en de teelthistorie van het perceel. “Heeft er maïs gestaan en heb je Calaris gespoten?”, noemt Jaap als voorbeeld. Op percelen met maïs of gras en op slemperige grond komt vaak rhizoctonia voor geeft hij als ander voorbeeld.

Zo kan ook een bietenras voor problemen zorgen. “Sommige rassen zijn gevoeliger voor wortelbrand. Dan weet je dus waar je het zoeken moet.” Ook de bewerkingmethode kan een oorzaak zijn. Jaap: “Laatst was ik bij een teler met droogliggers die zijn perceel voor het eerst had bewerkt met een Smaragd-cultivator. Een droog voorjaar is niet altijd ideaal bij deze methode. De bietenzaden liggen dan soms in het vocht, soms in droge grond. Dat zorgt voor tweewassigheid. Deze teler gaat volgend jaar weer ploegen.”

Ook bespuitingen met een nieuw middel kunnen zorgen voor problemen. Met name herbiciden. “Dat zijn vaak sterk geconcentreerde middelen. Je maakt daarmee sneller een fout. Een regenbui bijvoorbeeld kan de effectiviteit versnellen en vergroten. Of de bieten een fout overleven is vaak onzeker. Zeker als de mening van de fabrikant anders is dan de praktijkervaring van collega-telers.

“Vaak is het dan vooral een kwestie van goed observeren en met elkaar overleggen”, aldus Jaap.

Telers vragen Jaap vaak ook om zijn mening over hun rassenkeuze. “Soms adviseer ik dan een ander ras te nemen.”

Kennis

Jaap (48), afgestudeerd aan de agrarische hogeschool, zit al ruim twintig jaar in de bieten, eerst als bietenagent voor CSM, later als adviseur/teeltbegeleider bij Suiker Unie. Ook was hij vele jaren adviseur gewasbescherming en bemesting. Zijn kennis houdt hij ondermeer op peil via de vakliteratuur en het bezoeken van voorlichtingsdagen, praktijkproeven en demonstraties. Soms valt hij terug op de kennis en ervaring van collega's. Bijvoorbeeld als hij iets wil weten over praktijkervaringen die in een andere regio zijn opgedaan met een lagere dosering van een bepaald middel. “En doordat je veel contact met telers hebt, hoor je ook veel. Ervaringen van de een neem je mee in je adviezen aan anderen”, aldus Jaap. “Maar ook ik weet niet altijd alles”, zegt hij. “Gelukkig is er ook altijd nog het IRS, waar we op terug kunnen vallen.”

Jaap maakt vanaf begin mei iedere week een of meerdere rondjes door zijn gebied. Vanaf begin mei houdt hij op enkele bietenpercelen de

Jaap Lingbeek:
'Je probeert met elkaar het beste resultaat te behalen'

luizendruk bij. Meestal combineert hij dat met bedrijfsbezoeken. Half juni begint het scouten van bladvlekkenziekte. Bladvlekkenziekte is in de Veenkoloniën een groot probleem. Jaap: “Stemphylium hebben we mede dankzij de gunstige weersomstandigheden de afgelopen jaren goed onder controle kunnen houden. Nu is cercospora de grote boosdoener. Daarvoor hebben we niet de juiste middelen. Wat er nu is, zijn niet de sterkste middelen en die dreigen ook nog eens te verdwijnen. De teelt wordt door het verdwijnen van middelen nog uitdagender. Wat kan ik op deze grond nog met de teelt? Het zijn uitdagingen waar je als teler wel eens van wakker ligt.”

Jaap teelt zelf ook bieten (bijna 20 hectare). Hij heeft op zijn bedrijf (96 hectare) in Nieuwe Pekela drie rassen. Hij wisselt regelmatig van ras “om wat ervaring op te doen met hoe zo'n ras het doet”. Bij zijn rassenkeuze let hij op financiële opbrengst en zoetheid. “Het gaat om de hoeveelheid suiker per hectare, niet om het aantal tonnen”, zegt hij. “Een zoete biet betaalt aan het eind beter dan een tonnenbiet.”

Ton Schönwetter

'Een teler wil graag
iedere week groei zien'

